

**WYKORZYSTANIE WIELOKRYTERIALNEJ METODY AHP I MACIERZY LEOPOLDA
DO OCENY WPŁYWU EKSPLOATACJI ZŁÓŻ ŻWIROWO-PIASKOWYCH
NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE DOLINY JASIOŁKI**

Słowa kluczowe

wielokryterialna metoda AHP, macierz Leopolda, złoża żwirowo-piaskowe, obszary Natura 2000

Streszczenie

Zadaniem sieci Natura 2000 jest zachowanie bioróżnorodności przy zrównoważonym rozwoju regionów. Działalność górnicza może być prowadzona, gdy nie oddziałuje negatywnie na obszary ochronione. W artykule opisano przedmioty ochrony na obszarze Natura 2000 Jasiołka. Scharakteryzowano rodzaje negatywnego oddziaływania eksploatacji złóż żwirowo-piaskowych na środowisko przyrodnicze. Przedstawiono wpływ wydobycia złóż piasków i żwirów w Trzcianie na przedmioty ochrony sieci Natura 2000. Przeprowadzono ocenę tego wpływu z wykorzystaniem wielokryterialnej metody AHP i macierzy Leopolda. Oceny wpływu eksploatacji kruszyw na środowisko dokonało 35 ekspertów, których kompetencja obejmowała wszystkie elementy oceny analizowanego problemu. Reprezentowali oni następujące dziedziny nauki: geologia, górnictwo, zarządzanie środowiskiem, inżynieria środowiska, ochrona środowiska, ekologia.

Eksploatacja złoża piasków i żwirów w Trzcianie wywiera największy wpływ na biosferę, w szczególności na florę, następnie na hydrosferę i litosferę. Oddziaływanie to jest jednak mało znaczące. Wydobycie kruszywa naturalnego w Trzcianie nie posiada znamion negatywnego wpływu na okoliczne obszary Natura 2000. Eksploatacja kopaliny w niewielkim stopniu wpływa na stosunki wodne obszaru. Zmiana rzeźby terenu, szaty roślinnej i degradacja gleby są przejściowe. Rekultywacja w kierunku rolnym umożliwiła powrót do zagospodarowania terenu zgodnego z tym, jaki był przed przystąpieniem do eksploatacji. Stwierdzono, że inwestycja po zakończeniu wydobycia i po rekultywacji wodnej wzbogaci siedliska rzeczne i dolinowe, tworząc nowe miejsca dla rozrodu i bytowania fauny.

Podkreślono, że zrekultywowane tereny są cennym elementem środowiska: siedliskiem chronionych roślin oraz miejscem wypoczynku i żerowania wielu gatunków zwierząt.

Opisany przykład oddziaływania eksploatacji kopaliny na środowisko skłania do spojrzenia na górnictwo jako na działalność tworzącą nowe wartości. Ocena rzeczywistego wpływu górnictwa na środowisko na podstawie działających żwirowni pozwala znaleźć optymalne rozwiązanie dla obu stron.